

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

התמודדות עם טראומה ומצבי חירום - 1525

תאריך עדכון אחרון 18-10-2020

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

הטפסים: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): טל פסטרנק מגן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: pasmagnezi@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: יומם 12:00 בתייאום מראש

מורים הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בנושא אבל, טראומה והתרבויות ראשוניות במצבים חירום. במהלך הקורס, תציג ההתקפות ההיסטוריות של תסמנות פוסט טראומטית (PTSD), לאורך השנים, עד הגדרת האבחון ביום ב- 5-DSM. יתארו השפעות החוויה הטריאומטית ברמות השונות הפסיכולוגית, הרגשית, הקוגניטיבית והחברתית. יוצגו הגדרות בסיסיות בתחום הטראומה ומחקרים בתחום. בנוסף, הקורס יעסוק בתחום השcoal והאובדן בדגש על אובדן פתאומי וטראומטי, התקפות תיאוריות ומודלים טיפולים לאורך השנים. נושא מרכזי נוסף שיימדד בקרב הינו התערבות ראשונית בשעת חירום. לימודי טכניקות התערבות מרכזיות והדגשים בהתערבות ראשונית בחירום. בנוסף, ישם דגש על שמירה עצמית ופתוח חסן בעבודה והתערבות במצבים חירום וטראומה.

מטרות הקורס:

- היכרות עם מושגים והגדירות בתחום הטראומה והתרבויות ראשונית בחירום.
- היכרות עם מודלים עדכניים בתחום הטיפול בשcoal טראומטי.
- הבנת ההשלכות של עבודה בתחום הטראומה על המטופל.
- למידת מיומנויות בסיסיות בהתערבות ראשונית בחירום.

מצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הסטודנטים יזהו סימפטומים, תופעות, השפעות של הטראומה על האדם. הסטודנטים יכירו מודלים בתחום של טראומה, אובדן טראומטי וחירום. הסטודנטים יהיו מסוגלים לבצע התערבות ראשונית בחירום.

דרישות נוכחות (%) :
100%

שיטת ההוראה בקורס: רצאה, הקרנת סרטים, תרגולים

רשימת נושאים / תוכנית הלימודים בקורס:

- מבוא: ההתקפות ההיסטוריות של PTSD
- תగבות לטראומה ולמצבים חירום: ברמה הפסיכולוגית, רגשית, קוגניטיבית וחברתית.
- מושגים והגדירות בסיסיות בנושא הטראומה.
- התערבות ראשונית בחירום
- מציאות טראומטית משותפת

- אבל טראומטי
- תיאוריות בנושא אבל ושבול
- טראומטיזציה משנה
- חוסן ושמירה עצמית של המטפל
- צמיחה פוסט טראומטית

חומר חובה לקריאה:

להב, י', קלארמן, מ' ופרידמן, נ. (2019). חוויה סומטיבית שימושה בתהוושות הגוף בטיפול בטראומה. בთוך להב, י' וסולומון, ז'. (עורכות). משחזר לזכרון טיפול בטראומה נפשית. תל אביב: רסלינג.

ליין, פ' (2009). להעיר את הנמר, מרפאים את הטראומה. הוצאת אסטרולוג: הוד השرون. (עמ' 198-181)

דורון, מ' (2016). טראומה והטיפול בה. אבחון הפרעות הקשורות בטראומה והגדרתן. (עמ' 70-55). תל אביב: בית עלים.

פסטרנוק מגנזי, ט'. שניר, נ' (2014). טרנספורמציה לאחר אובדן טראומתי. (גרסת אלקטרוני) אוחזר מתוך <https://www.hebpsy.net/articles/net.asp?eq&id=3181>

فردס, א'. (2020). אים של ביטחון - אתגרי המטפל במציאות טראומטית משותפת. פסיכואקטואליה אפריל 2020.

אוחזר מתוך <https://www.il.org.psychology.il/UserContent/psycho/sites/il.org.psychology.www/:D7%90%D%/files/> D7%99%D7%99%D7%9D%20%D7%A9%D7%9C%20%D7%91%D7%98%D7%97%D7%95%D7%9F_%D7%90%D7%AA%D7%92%D7%A8%D7%99%20%D7%94%D7%9E%D7%98%D7%A4%D7%9C.pdf

פרחי, מ' (2012). מקרובן חסר אונים לניצול מתמודד: התערבותית במצב חירום ואסון. מתוך מ' חובב, א' לונטל ו' קוטן (עורכים), עבודה סוציאלית בישראל (עמ' 683-708). תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

רובין, ש', מלקיןסון, ר' וויצטום, א' (2007). טראומה ואבל: סוגיות אבחנתיות וטיפוליות. *שיחות*, כב(1), 5-11.

רומ, ג' (2016). מערבולות הטראומה להחלמה. (פרק א' וב') חיפה: הוצאת נורד.

Lahad, M. (2017). From victim to victor: The development of the Basic Ph model of coping and resiliencey. *Traumatology* 23 (1), 27.

Neimeyer, R. (2002). Traumatic Loss and the reconstruction of meaning: Jurnal of palliative medicine 5 (6), 935-942.

חומר לקריאה נוספת:
רשימת קראיה

אלון, ע' ולחד, מ' (2000). *חיים על הגבול: התמודדות במצב לחץ, אי וDAOת, סיכונים ביטחוניים, צמצום האלימות ומעבר לשלוום*. נורד: חיפה.

בהתאם-טביב, א' (2014). התפתחות תגובות דחק בעת מלחמה בעורף ולאחריה, פרספקטיבנה פתולוגנית וסלוטוגנית: אסטרטגיות התמודדות, משאבים אישיים והוּן חברתי – מחקר אורך. (חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה") אוניברסיטת חיפה, חיפה.

*דורון, מ' (2016). טראומה וטיפול בה. אבחון הפרעות הקשורות בטראומה והגדרתן. (עמ' 55-70). תל אביב: בית עלים.

זיו, א' (2016). עיקשותה של הטראומה העיקשת. בתוך אלברשטיין, מ', דיזובייך נ' וזלשיק ר' (עורכים), בסימן טראומה עיונים ישראליים בזיהות, זכרון ויצוג. (עמ' 535-548). רמת גן: הוצאת הקיבוץ המאוחד ואוניברסיטת בר אילן.

*לביא, ת'. נוטמן-שורץ, א'. דקל, ר'. (2014). "מרחב מוגן" – התערבות טיפולית בנסיבות טראומטית משותפת. *חברה ורוחה, לה (2)*, 261-284.

להד, מ'. דורון, מ' (2015). *CBT FAR SEE*. מעבר לטיפול קוגניטיבי התנהגות. קריית שמונה: הוצאה מרכז משאבים.

להד, מ', רוגל, ר', ליקין, ד' וכורזים, י' (2012). *דרכים לזיהוי קהילות בסיכון*. ירושלים: משרד הרווחה והשירותים החברתיים.

לאיס הרמן, ג' (1994). טראומה והחלמה. פרק ראשון. תל אביב: הוצאה לאורקים, ספריית הפעלים

*לויין, פ' (2009). *להעיר את הנמר, מרפאים את הטראומה. הוצאה אסטרואלוג: הוד השרון*.

סולומון, ז', בל'יר, א', גלקופף, מ' (2004). האם הטרור עיוור למגדר? החשיפה והתגובה של נשים וגברים לאינטיפאדה. *חברה ורוחה*, כ"ד (2), 125-146.

עומר, ח', ונחי, א' (1994). עקרון הרציפות גישה מורחבת לאסון וטרואה. *פסיכולוגיה*, ד, 28-20. ה', 157-170.

פינקלשטיין, מ', סולומון, ז' (2007). חשיפה לטרואה מצטברת והשפעותה על בעלי אתיופיה. *חברה ורוחה*, כ"ג (4), 527-549.

*פרחי, מ' (2012). מקורבן חסר אונים לניצול מתמודד: התערבות במצבי חירום ואסון. מתוך מ' חובב, א' לונטלי ו' קוטן (עורכים), *עבודה סוציאלית בישראל* (עמ' 683-708). תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

*רום, ג' (2016). מערבולת הטרואה להחלמה. (*פרק א' וב'*) *חיפה: הוצאה לאור*.

קויליק, ל', ארנון, ל', ודולב, א' (2016). מה מסביר תחושת סיוף מההתנדבות בשעת חירום? ניתוח משווה בין מתנדבים מאורגנים לבין מתנדבים ספונטניים במבצע "צוק איתן". *חברה ורוחה*, לו' (3-4) 545-569.

Bell, H., Madden, W., Borah, E. V., Lein, L., & Beausoleil, J. (2010). Case management with hurican Katrina survivors: Perspective of case management and supervisors. *Journal of Social Service Research*, 36(3), 216-229.

Berceli, D. (2008). *Revolutionary Trauma Release Process*. Vancouver, Canada: Namaste Publishing.

Cacciatore,J., Carlson, B., Michaelia, E., Klimek, B., & Steffan, S. (2011). Crisis intervention by social workers in fire departments: An innovative role for social workers. *Social Work*, 56(1), 81-88.

Hobfoll, S. et al., (2007). Five essential elements of immediate and mid-term mass trauma intervention: Empirical evidence. *Psychiatry*, 70 (4), 283-315.

McNally, R. J., Bryant, R. A., & Ehlers, A. (2003). Does early psychological intervention promote recovery from posttraumatic stress? *Psychological Science in the Public Interest*, 4 (2), 45-79.

אבל טראומתי

ויצטום, א' (2004). נפש, אבל וschool. תל אביב: משרד הביטחון.

- ויצטום, א' ומלקינסון, ר' (2006). מסירת הבשורה הקשה ותגובה האובדן הבאות בעקבותיה. *הרפואה*, 145(6), 429-432.
- להד, מ'. ושבג, א' (2013). מציאות פנטסטית כמקרה להחלמה במצב אין מוצא ואובדן. בთוך שנון קלין, ה', קרייטר ש' וקריביטר מ' (עורכות), *טנטולוגיה: מדעי האובדן, השכול והאבל: נושאים נבחרים* (עמ' 139-162). חיפה: פרدس.
- ליינגר, ת' וסולומון, ז' (2006). ללא כוונת ذdon: פוטט טראומה ואשמה בקרבת מי שגרמו למוות הזרת. *חברה ורוחה*, 2(2), 153-175.
- מלךינסון, ר' (2011). אבל מורכב. מתוך מרום, צ', גלבוע שכטמן א', מור נ' ומאיירס י' (עורכים), *טיפול קוגניטיבי התנהגותי במבוגרים: עקרונות טיפולים* (עמ' 215-233). תל אביב: דינון.
- עמית, ע' (2011). השלכות אובדן חורה באופן פתאומי (עובדת גמר לקבלת תואר "מוסמך לעבודה סוציאלית") אוניברסיטת תל אביב, תל אביב. שיחות, כב(1), 11-5.
- רחמים, ל' וידן, א' (2013). טיפול באבל טראומטי בילדים ובתבגרים. מתוך שנון קלין ה', קרייטר ש' וקריביטר מ' (עורכות), *טנטולוגיה: מדעי האובדן, השכול והאבל: נושאים נבחרים* (עמ' 391-415). חיפה: פרدس.
- Kristensen, P., Weisaeth, L., & Heir, T. (2012). Bereavement and mental health after sudden and violent losses: A review. *Psychiatry*, 75(1), 76-97.
- *Neimeyer, R. (2002). Traumatic Loss and the reconstruction of meaning: Jurnal of palliative medicine 5 (6), 935-942.
- Pearlman, L. A., Wortman, C. B., Feuer, C. A., Farber, C. H., & Rando, T. A. (2014). *Treating traumatic bereavement: A practitioner's guide*. New York: Guilford.
- Rubin, S. S., Malkinson, R., & Witztum, E. (2012). *Working with the bereaved: Multiple lenses on loss and mourning*. New York: Routledge.
- Simon, N. M. (2012). Is complicated grief a post loss stress disorder? *Depression and Anxiety*, 29, 541-544.
- Wailijarvi, C. M., Weiss, A. H., & Weinman, M. L. (2012). A traumatic death support group program: Applying an integrated conceptual framework. *Death Studies*, 36(2), 152-181.

שאץ, א' (2011). השפעת איום מלחמה וטרור ממקדים וממושכים על חוסן קהילתי נתפס ועל רמות לחץ ושביעות רצון (עובדת גמר לקבלת תואר "מוסמך לעבודה סוציאלית"). אוניברסיטת חיפה, חיפה.

Bonanno, G. A., & Mancini, A. D. (2008). *The human capacity to thrive in the face of potential trauma*. *Pediatrics*, 121(2), 369-375.

Carp, J. M. (2010). *Resiliency: The essence of survival in chaos. Families in society*, 91(3), 266-271.

*Lahad, M. (2017). *From victim to victor: The development of the Basic Ph model of coping and resiliencey*. *Traumatology* 23 (1),27.

Masten , A.S., Monn, A.R., & Supkoff, L.M. (2011) *Resilience in children and adolescents*. In: S.M. Southwick, B.T. Litz, D. Charney & M. J. Friedman (Eds) *Resilience and mental health across the lifespan*. Cambridge University Press. Pp 103-119.

צמיחה פוסט טראומטית

לאופר , א' (2009). צמיחה פוסט טראומטית: אשליה חיובית או דרך חדשה לבחינת הtmpoddot עם טראומה. *חברה ורוחה*, כ"ט (1), 63-84.

*פסטרנק מגני, ט'. שניר, נ' (2014). טרנספורמציה לאחר אובדן טראומטי. (גרסה אלקטרוני)
אוחזר מתוך [https://www.hebpsy.net/asp.articles/net/hebpsy.www/:eq&id?&](https://www.hebpsy.net/asp.articles/net/hebpsy.www/:eq&id?)

Gerish, N., Dyck, M. J., & Marsh, A. (2009). *Post traumatic growth and bereavement. Mortality*, 14(3), 226-244.

Joseph, S., & Linely, P. A. (Eds). (2008). *Trauma, recovery and growth: Positive psychological perspectives on posttraumatic stress*. New Jersey: John Wiley.

Calhoun, L. G., & Tedeschi, R. G. (2006). *The foundation of posttraumatic growth: An expanded framework*. In L. G. Calhoun, & R. G. Tedeschi (Eds.) *Handbook of posttraumatic growth: Research and practice* (pp. 1-23). New York: Psychology

תשישות חמלת וטראומטיזציה משנית

חדר, א'. רולף בן שחר, א' (2011). את מה שלקחנו הביתה (גרסה אלקטרוני)
<https://www.hebpsy.net/articles.asp?id&eq;2619>

גאגין, ר'. כהן, מ'. פلد-אברהם, מ' (2009). תשישות קרבה וסיפוק מkeletal בקרבת עובדות סוציאליות
בבית חולים בקרבת עובדות בבית חולים בעקבות מלחמת לבנון השנייה. חברה ורוחה, כ"ט (2),
199-219

פלד-אברהם, מ', בן יצחק, י', גאנין, ר', זומר, א' וボכברינדר, א' (2004). תగבות וצריכים רגשיים של
עובדים סוציאליים לנוכח אירוע רב נפגעים. חברה ורוחה, כד (2), 181-200.

Bober, T., & Regehr, C. (2006). Strategies for reducing secondary or vicarious trauma: Do they work? *Brief Treatment and Crisis Intervention*, 6 (1), 1-9.

Osofsky, J.D. (2011). Vicarious traumatization and the need for self-care in working with traumatized young children. In: J.D. Osofsky (Ed). *Clinical work with traumatized young children*. New York: Guilford press, pp 336-348.

הערכת הקורס - הרכיב הציון הסופי :	
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה	100 %
הרצאה	0 %
השתתפות	0 %
הגשת עבודה	0 %
הגשת תרגילים	0 %
הגשת דוחות	0 %
פרויקט מחקר	0 %
בחנים	0 %
אחר	0 %

מידע נוסף / הערות: